

Q&A: Kris Peeters and the Deathly Climate Hallows

Waarom wordt deze campagne midden september 2011 gelanceerd?

Momenteel wordt volop gediscussieerd over het Belgische en bij uitbreiding het Europese standpunt voor de VN-klimaattop in Durban. De EU moet kiezen of ze haar reductiedoelstelling voor de uitstoot van broeikasgassen optrekt of niet. Over dit EU-standpunt wordt beslist op een Europese Raad op 10 oktober. Het is dus in september dat de verschillende regio's en federale staat vergaderen over de Belgische positie met betrekking tot het EU-standpunt. Tot op heden hield ons land de lippen stijf op elkaar. We willen dat ze zich actief achter een grotere Europese inspanning schaaft.

Waarom vallen jullie de Vlaamse regering aan?

De Belgische positie wordt bepaald bij consensus tussen de verschillende regio's. Terwijl Wallonië en Brussel hun steun al hebben uitgesproken, is de Vlaamse regering als enige regio gekant tegen een ambitieuzer Europees klimaatbeleid.

Waarom is de actie gericht tegen de Vlaamse minister-president, en niet de minister van Milieu?

De discussie over de reductiedoelstelling voor de uitstoot van broeikasgassen overstijgt het klimaat en het milieu. Een ambitieuze klimaatdoelstelling vastleggen, zal positieve gevolgen hebben voor onze economie. Daarom ligt de bal in het kamp van Kris Peeters, als leider van de Vlaamse regering. Ook in andere Europese landen die pleiten voor 30% minder uitstoot, werd de beslissing meestal genomen op het hoogste politieke niveau.

Waarom kiezen jullie voor een bioscoopfilm als invalshoek?

De avonturen van de wereldberoemde leerling-tovenaar vertonen veel gelijkenissen. Net als Harry Potter staat Kris Peeters voor een cruciale keuze. Van deze keuze hangt de toekomst af zijn regio en de mensen in zijn omgeving af. Duistere krachten willen hem verhinderen om de juiste beslissing te nemen, ook al duwen zijn beste vrienden (Duitsland en Groot-Brittannië, in de rol van Ron Wemel en Hermelien Griffel) hem in de goede richting.

In tegenstelling tot de beroemde boekenreeks kennen we de afloop van het verhaal nog niet. We wachten tot Kris Peeters het slothoofdstuk schrijft voor ons.

Waarom hebben CD&V en Kris Peeters, die toch gevoelig is voor het economische argument, zoveel moeite om te beslissen?

De invloed van de bedrijfswereld (Unizo en VBO) verklaart gedeeltelijk de conservatieve houding van de regering-Peeters. Energie-intensieve bedrijven en industrietakken drukken hun stempel op het beslissingsproces. Daardoor stellen de federaties zich heel conservatief op in energiedossiers. Toch mag je niet vergeten dat een stijgend aantal grote bedrijven die een ambitieuzer klimaatbeleid willen, afstand nemen van de positie van de federaties.

Een zekere behoudsgezindheid bij onze politici verklaart ook waarom het zo moeilijk is om de weg in te slaan van een ambitieus klimaatbeleid. In feite is het vastleggen van hogere reductiedoelstellingen voor de CO₂-uitstoot slechts de eerste stap naar een echte revolutie op het vlak van energie en industrie. Deze revolutie vergt een moedig en innovatief beleid, vooral op vlak van onderzoek en innovatie.

Wat is de EU-positie op dit ogenblik?

De EU heeft in 2007 een bindende doelstelling aangenomen om 20% minder uit te stoten tegen 2020, in vergelijking met referentiejaar 1990. Doordat de economische crisis onze uitstoot sterker dan verwacht heeft doen dalen, meent de Europese Commissie dat een doelstelling van – 30% minder zal kosten dan de doelstelling van – 20% in 2007 ¹. Deze laatste is ruimschoots onvoldoende om het klimaat te redden.

Waar komen de cijfers – 30% en – 20% vandaan? Is er wetenschappelijke basis voor?

Voor geïndustrialiseerde landen vraagt het VN-klimaatpanel IPCC een uitstootvermindering van 25 tot 40 procent tegen 2020 (in vergelijking met 1990). De Europese Unie is één van de grootste geïndustrialiseerde regio's waar deze vermindering gemakkelijk te realiseren valt.

¹ 104 M Euros ; ETS S.O.S: Why the flagship 'EU Emissions Trading Policy' needs rescuing, Sandbag, July 2009. And New Energy Finance, EU ETS – Analyst Reaction, 16 March 2009.

Eigenlijk is de Europese uitstoot al enorm gedaald sinds 1990, voornamelijk door de economische crisis en de economische transitie in de voormalige communistische landen van Oost-Europa. De EU moet dus mikken op de hoogste doelstelling die het IPCC vooropstelt, namelijk – 40%. Een deel van die reductie mag in het buitenland gebeuren door projecten te financieren die leiden tot minder uitstoot van broeikasgassen. Maar drie vierde van deze doelstelling, namelijk – 30%, moet gebeuren binnen de grenzen van de Unie.

Zijn er binnen de Europese bedrijven specifieke voorstanders van – 20% of – 30%?

Meer dan 100 Europese bedrijven die samen zes miljoen banen vertegenwoordigen – waaronder Google, Unilever en Danone – scharen zich achter een ambitieuzere Europese klimaatdoelstelling. Heel wat van deze bedrijven zijn actief in Vlaanderen. Denk maar aan Ikea, Alpro of Axa, dat zijn standpunt zelfs in het Vlaams Parlement heeft verdedigd, tijdens een conferentie die Greenpeace en andere ngo's in juni organiseerde.

Waarom kan een reductiedoelstelling van 30% de Europese economie aanzwengelen?

Verschillende factoren kunnen deze paradox verklaren. Neem bijvoorbeeld de aanzienlijke besparingen op de import van fossiele brandstoffen of de besparingen op het vlak van gezondheidszorg. Maar bovenal is een ambitieuzer klimaatbeleid nodig zodat Europa zijn leiderspositie kan behouden inzake nieuwe technologieën, en de vruchten kan plukken van deze economische groene transitie op het vlak van werkgelegenheid en economische activiteit.

Volgens een studie van de Universiteit van Parijs-Sorbonne en die van Oxford kan het optrekken van de doelstelling van – 20% tot – 30% voor België een jaarlijkse groei van naar schatting 0,6 procent van het bruto binnenlands product betekenen. Tegelijk zou de werkloosheid dalen met maar liefst 2,5 procent. Johan Albrecht van de Universiteit van Gent kwam tot gelijkaardige conclusies op een conferentie in het Vlaams Parlement in juni.

Zullen de energie-intensieve bedrijven niet wegtrekken naar landen met minder strikte normen?

Het risico dat onze industrie zou verhuizen is kleiner dan bepaalde industriëlen ons willen doen geloven. Dit argument wordt voornamelijk gebruikt om extra winsten te halen, meer bepaald uit kredieten van de Europese emissiehandel (ETS). In werkelijkheid tonen studies eerder aan dat het risico beperkt is tot enkele sectoren die minder dan 1 procent van het Europese bnp vertegenwoordigen.

Zal deze 30%-doelstelling niet meer kosten aan de Europese burgers?

Op korte termijn zijn er massale investeringen nodig in het energie-efficiënt maken van bedrijven en gebouwen, de elektriciteitsproductie en het transportnetwerk. Deze investeringen komen voor een deel uit de heroriëntering van middelen naar deze sectoren en door een aanmoedigingsbeleid voor groene investeringen. Maar deze investeringen zijn vandaag nodig om een economische transitie te beginnen die op middellange termijn rendabel is voor de Europese Unie en voor België.

Is de EU zijn leidersrol op het vlak van klimaat al niet verloren?

De Europese Unie blijft de eerste groene economie van de wereld, maar zijn leiderspositie is in gevaar. Sinds enkele jaren werpt China zich op als grootste investeerder in hernieuwbare energie. Vandaar dat politici zich moeten haasten met de transitie naar een groene economie. Dat kan vandaag door de reductiedoelstelling voor de uitstoot van broeikasgassen op te trekken.

België kan de slinger doen overslaan in de richting van – 30%?

In het Europese klimaatdebat waarin de voorstanders en tegenstanders van een ambitieuzere klimaatdoelstelling ongeveer gelijk verdeeld zijn, kan een overstap van België naar het kamp van de voorstanders een doorslaggevende invloed hebben bij de uiteindelijke beslissing.

Dreigt de EU geen cavalier seul te spelen met een ambitieuzere doelstelling?

De huidige Europese doelstelling van – 20% is niet ambitieus. Zelfs de Europese Commissie vindt de huidige doelstelling één van de minst ambitieuze in vergelijking met andere internationale economieën². Dat

² GEM-E3 model, European Commission, 2010

komt doordat onze uitstoot met al meer dan 17 procent gedaald is in 2009, voornamelijk als gevolg van de economische crisis.

Wat mogen we verwachten van Durban?

De klimaatconferentie in Durban is opnieuw een sleutelmoment op de weg naar een ambitieus en bindend klimaatakkoord. De geboekte vooruitgang in Cancun in dossiers als de klimaatfinanciering of de technologieoverdracht naar ontwikkelingslanden moeten absoluut concrete vorm krijgen tijdens de volgende klimaatop.

Maar de geïndustrialiseerde landen, waaronder de Europese Unie, moeten in de eerste plaats reductiedoelstellingen vastleggen die in de lijn liggen van hun belofte om de stijging van de temperatuur op aarde onder de 2°C te houden. De tijd dringt en iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen zonder de bal in het kamp van andere landen te leggen. De discussies die momenteel in Australië aan de gang zijn over de oprichting van een koolstofmarkt, of het laatste vijfjarenplan van China dat een flink stuk wijdt aan hernieuwbare energie, zijn signalen van politieke wil. De Europese Unie moet zelf haar verantwoordelijkheid nemen en haar reductiedoelstelling voor de uitstoot van broeikasgassen optrekken